

נציבות תלונות הציבור על שופטים

תאריך: ח' סיון תשס"ח
11 יוני 2008

תיקי תלונה: 367/08, 418/08 ואח'

חוות דעת 7/08

ייצוג בבית המשפט לתביעות קטנות (תוספת)

1. לאחרונה, שבה ועלתה בלשכתנו סוגיית הייצוג בבית המשפט לתביעות קטנות. נושא זה עלה בעבר בנציבות בשתי חוות דעת קודמות: חוות דעת 7/05 שעסקה באופן כללי בהסדרים המיוחדים לעניין ייצוג בבית המשפט לתביעות קטנות, בתכליתם ובחשיבות יישומם (דו"ח הנציבות לשנת 2005 (2006) 154-156) וחוות דעת 7/06 שעסקה בתופעת ה"מעכרים" שכעניין של עיסוק בשכר מייצגים צדדים בערכאה זו (דו"ח הנציבות לשנת 2006 (2007) 187).

חוות דעת זו מהווה השלמה לשתי חוות הדעת הנ"ל. עניינה הוא בעיית הייצוג – הלכה למעשה – של צד לדיון על-ידי בא כוחו, בסיטואציה בה בקשתו של הצד לייצוג סורבה וחרף זאת מוסיף עורך הדין להיות נוכח בדיון, על תקן של "יועץ".

2. לאחרונה, טופלו בנציבות שתי תלונות שבירורן העלה כי בשני המקרים היה התובע בבית המשפט לתביעות קטנות בלתי-מיוצג. בשניהם, לא הורשה ייצוג של הנתבעת. בשניהם, למרות ההחלטה, נוכח בא כוח הנתבעת בעת הדיון והיה פעיל כ"יועץ". בית המשפט לא סבר שהוא מוסמך למנוע את נוכחותו ופעילותו של עורך הדין. בשני המקרים, גרמה השתתפותו הפעילה של "היועץ" לחיכוכים עם הצד שכנגד ועם בית המשפט.

3. לאור המתואר במקרים אלה, ראוי לחזור ולהדגיש את שנקבע בסעיף 63(א) לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), תשמ"ד-1984, שלפיו:

"63. ייצוג

(א) ייצוג בעל דין בבית משפט לתביעות קטנות על ידי עורך דין יהיה רק ברשות בית המשפט ומטעמים מיוחדים שיירשמו...

הגיונו של הסדר זה הוא באפשרו מימושן של התכליות שלשמן הוקם בית המשפט לתביעות קטנות, והן קיומה של ערכאה המאפשרת הכרעה בסכסוכים אזרחיים על סכומי כסף קטנים יחסית, בדרך מיוחדת המצטיינת בפשטותה, גמישותה ויעילותה. על מנת לשמור על

פשטות ההליכים בערכאה זו ועל עלויותיהם הנמוכות יחסית, נקבע כי – ככלל – יתקיימו ההתדיינות ללא ייצוג. סטייה מכלל זה מחייבת רשות בית משפט בהכרעה שיפוטית, מטעמים מיוחדים שירשמו. ההסדר לעניין ייצוג נועד לשמור על תכליות ערכאה זו ועל השוויון בין בעלי דין לעניין ייצוג (בר"ע 1332/99 (ירושלים) רפי בלושטיין נ' דנה ילין, פדאור 400 (4) 449 (פיסקה 7 לפסק הדין)).

4. אם וככל שסורבה בקשתו של צד לייצוג, אין מקום לכך שעורך הדין ימשיך לשבת באולם בית המשפט, יעיר הערות וישיא עצות וייטול – הלכה למעשה – חלק פעיל במשפט. פעילותו של עורך דין כ"יועץ" של צד בבית המשפט לתביעות קטנות כמוהו כייצוג מלא או חלקי המתנהל בצורה בלתי-תקינה על-ידי מי שלא הורשה לייצג.

5. יש למנוע מצבים בהם האזרח הקטן מופיע בבית המשפט לתביעות קטנות בלתי-מיוצג ולמולו מופיע צד שכנגד כשהוא מיוצג הלכה למעשה למרות שבית המשפט לא התיר את הייצוג. דרך זו של ניהול המשפט נחזית כעקיפה של הוראות החוק או כזלזול בהן. יש בה כדי לגרום לחיכוכים מיותרים המכבידים על ההתדיינות. יש בה כדי לסתור את רוחן ותכליתן של הוראות החוק. יש בה כדי לפגוע בשוויון בפני בית המשפט על-ידי מתן עדיפות למי שמיוצג או נעזר ביועץ כאמור. יש בה כדי לפגוע בהגינות הדיונית שהיא יסוד מוסד במערכת השיפוטית לערכאותיה.

6. סוף דבר. בית המשפט לתביעות קטנות הוא מעוזו של האזרח מן השורה שנדרש לו בסכסוכים מחיי היומיום בעניינים אזרחיים פעוטים יחסית. בית משפט זה מהווה עבור אזרחים רבים את כרטיס הביקור של המערכת, שעבור חלק הארי מביניהם זו להם הפעם הראשונה והאחרונה בבית המשפט. על בית המשפט לשמור על קיומן של ההוראות המיוחדות שנקבעו לניהול ההתדיינות בערכאה זו בכלל, ובפרט בכל הנוגע לייצוג ולשמירה על השוויון בין המתדיינים בפניו.

בכבוד רב,

ט' שטרסברג – כהן
נציבת תלונות הציבור על שופטים